

Školní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO)

Základní škola Netvořice, okres Benešov

Zpracovala: Mgr. Eliška Kašáková

Upravila: Mgr. Aneta Fuchsová

Obsah:

- I. Úvod
- II. Základní dokumenty
- III. Klíčové kompetence
- IV. Charakteristika, dlouhodobé cíle
- V. Ostatní cíle
- VI. Postoje, dovednosti a znalosti, záměr
- VII. Spolupráce školy s ekologickými institucemi
- VIII. Témata v jednotlivých ročnících
- IX. Časový plán na školní rok 2021/2022
- X. Hodnocení (evaluace) za školní rok 2020/2021
- XI. Pravidla evaluace

I. Úvod

Environmentální výchova (z angl. *environment* a fr. *environnement*, prostředí) znamená výchovu k odpovědnému zacházení s životním prostředím.

Environmentální výchova je ve všech vyspělých zemích součástí základního vzdělávání.

Tématem environmentální výchovy jsou především tyto oblasti:

- Energie (šetření, alternativní energie)
- Hospodaření s odpady (třídění odpadů)
- Jaderná energetika
- Obnovitelné a neobnovitelné zdroje
- Ochrana přírody, chráněné oblasti a druhy
- Ozonová díra

- Udržitelný rozvoj
- Změny klimatu (oteplování)
- Znečištění životního prostředí, vody a ovzduší

II. Základní dokumenty, z nichž vycházíme při realizaci

environmentální výchovy na naší škole:

- Metodický pokyn MŠMT k environmentálnímu vzdělání, výchově a osvětě ve školách a školských zařízeních čj. 16745/2008-22.
- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání čj. 27002/2005-22
- Školní vzdělávací program: Škola pro život, verze VI/2016
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání, ve znění pozdějších předpisů (školský zákon), za obecné cíle vzdělávání považuje mj. získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně vycházející ze zásad trvale udržitelného rozvoje.
- Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, upozorňuje, že se výchova, osvěta a vzdělávání provádějí tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality životního prostředí a jeho jednotlivých složek a k úctě k životu ve všech jeho formách.

III. Klíčové kompetence

Realizaci ekologické výchovy chceme v souladu se ŠVP podpořit u žáků rozvojem a prohlubováním těchto kompetencí:

1) KOMPETENCE K UČENÍ

- umí vyhledávat potřebné informace z různých pramenů a kompletovat je do smysluplných celků dle zadání
- osvojí si obecně užívané termíny, symboly a znaky všech zahrnutých oborů

- plánuje, organizuje a řídí vlastní učení
- prostřednictvím vhodně volených zadání pozná smysl osvojovaných postupů pro běžný život
- samostatně pozoruje a experimentuje
- získané výsledky pozorování kriticky zhodnotí

2) KOMPETENCE OBČANSKÉ

- umí srovnávat ekologické a environmentální otázky týkající se evropského kontinentu a České republiky
- zhodnotí vliv různých činností člověka na životní prostředí a spoluzodpovědnosti za jeho ochranu
- při zpracovávání informací jsou žáci vedeni ke kritickému myšlení nad obsahy sdělení, ke kterým se mohou dostat prostřednictvím internetu i jinými cestami
- šetrně zachází se svěřenými prostředky

3) KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ, KOMUNIKATIVNÍ, SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- nese zodpovědnost za svá rozhodnutí
- žáci jsou vedeni nejen k nalézání řešení, ale také k jeho praktickému provedení a dotažení do konce
- umí vést diskuzi na dané téma a dokáží obhájit svůj názor vhodnými argumenty
- ocení nápady a názory ostatních, respektuje je a bere si z nich ponaučení
- umí pracovat v týmu (rozdělení práce, plánování, časový harmonogram)

4) KOMPETENCE PRACOVNÍ

- umí uvědoměle a bezpečně používat nástroje a materiály
- přistupují kriticky k výsledkům, které dosáhli, naučí se stanovovat si kritéria hodnocení vlastní práce
- osvojí si praktické dovednosti pro chování a pobyt v přírodě i při zacházení s přírodou a uplatňovat je v každodenním životě

IV. Charakteristika, dlouhodobé cíle

Základní škola Netvořice se rozkládá v příjemném prostředí Benešovské pahorkatiny mezi řekami Sázavou a Vltavou. Jsou zde ideální podmínky pro pozorování a studium ekosystémů, které se v blízkosti školy nachází - především lesy, rybníky, řeky, louky s řadou rozmanitých rostlin a živočichů. Škola disponuje velkým školním pozemkem, školním areálem a svým vlastním včelínem. Dlouhá desetiletí zde pracuje aktivně včelařský kroužek. Rovněž myslivecký kroužek má na škole letitou tradici. Žáci se zapojují do celé řady projektů s ekologickou tematikou.

Mezi dlouhodobé cíle zařazujeme:

- praktickými formami výuky vést žáky k poznávání rozmanitosti přírody a životního prostředí, propojovat informace s osobními zkušenostmi
- zapojovat žáky do řešení problémů souvisejících s životním prostředím a trvale udržitelným rozvojem venkova
- vést žáky k praktickým činnostem souvisejících s údržbou okolí školy
- navazovat spolupráci s ekologickými institucemi
- v oblasti postojů vést žáky k odmítání lhostejných nebo negativních projevů k životnímu prostředí
- různými formami výuky a projektů si připomínat významné světové dny týkající se životního prostředí
- působit na žáky tak, aby se EVVO stala samozřejmou součástí jejich života
- nabídnout smysluplné využití volného času v zájmových kroužcích s možností účasti v odborných soutěžích (myslivecký, včelařský, zdravotnický,...)
- v provozu školy umožnit: třídění odpadu, sledování spotřeby energie, vody a tepla, zajistit stravování žáků ve školní jídelně odpovídající požadavkům zdravé výživy
- při úklidu školy upřednostňovat ekologicky šetrné výrobky
- vyžadovat zodpovědný přístup k plnění povinností a termínu dokončení práce
- v rámci údržby školního pozemku uplatňovat tzv. mozaikovitě sečení trávy (kosení ve více termínech se zhruba měsíčním odstupem) také ponechávání neposečených pásů do dalšího roku

V. Ostatní cíle:

- posílit vědomí žáků, že člověk je nedílnou součástí přírody
- posílit vztahy mezi žáky, rodiči, školou a městysem Netvořice
- probudit pocit sounáležitosti a zodpovědnosti za životní prostředí kolem sebe a na Zemi
- přispět k osvětě na vesnici (třídění odpadu, ochrana zdrojů vody, rostlinstva, živočišstva)
- vyvolat v žácích chuť a potřebu k určitým činnostem, kterými by sami přispěli ke kladné změně prostředí a vztahů mezi lidmi

VI. Postoje, dovednosti a znalosti

Získané postoje:

- posílení sebedůvěry
- zvýšení zodpovědnosti
- aktivní zapojení se do péče o životní prostředí v okolí školy

Získané dovednosti:

- komunikace, řešení problémů a rozhodování
- zpracování informací a prezentace nových poznatků
- týmová spolupráce

Získané znalosti:

- v oblasti ekologie, přírodních věd:
  - žáci poznají místa, kde žijí
  - pochopí, že chování člověka úzce souvisí s kvalitou života i životního prostředí, ve kterém žijí

Záměr:

- formovat správný vztah k přírodě
- znát názory žáků a jejich chování ke všemu živému a neživému v přírodě
- vysvětlovat a hovořit o ekologických problémech, které ovlivňují naši planetu a místo, kde žijeme
- seznamovat žáky s možnostmi vyčerpání zdrojů nerostných surovin a hledání nových
- v jednotlivých předmětech zařazovat otázky týkající se šetření vody a energie v domácnostech
- připomínat důležitost třídění domovního odpadu, sběr starého papíru, plastů, baterií, elektrospotřebičů, bioodpadu
- v rámci regionu seznamovat žáky se způsoby znečišťování ovzduší, vod a poukazovat na vandalství v přírodě

VII. Spolupráce školy s vybranými subjekty podporujícími

ochranu přírody

- Český svaz ochránců přírody Vlašim
- Ochrana fauny ČR – Hrachov u Sedlčan, Votice
- ParaZOO Vlašim
- Toulcův dvůr, z.s.
- Celostátní projekt Recyklohraní, Ekokom, Ecobat
- ZOO Praha, ZOO Tábor
- Lesy hl. m. Prahy
- Muzeum - Jílové, Netvořice, Lešany
- Úřad městyse Netvořice
- Knihovna městyse Netvořice
- Informační centra- Štěchovice, mikroregion Týnecko
- ORNITA, z. ú.
- Geopark Říčany
- Posázaví o.p.s

VIII. Témata v jednotlivých ročnících

I. stupeň

I. třída: PRV, ČJ, PČ

- poznáváme místo, kde žijeme (orientace v místě bydliště, regionální památky)
- učíme se třídit odpady
- poznáváme proměny v přírodě a způsob života zvířat v zimě, základní podmínky života
- pracujeme s přírodním materiálem

II. třída: PRV, PČ

- ochrana přírody ve čtyřech ročních obdobích
- základní hygienické návyky
- péče o své zdraví
- lidské aktivity a problémy životního prostředí

III. třída: PRV, PČ

- krajina našeho bydliště, naší vlasti, význačné budovy, dopravní síť
- životní podmínky – voda a vzduch, půda, horniny a nerosty
- ochrana životního prostředí, likvidace odpadů
- výrobky z přírodnin

IV. třída: PŘ, VV, PČ

- zkoumání a pozorování přírodnin živých i neživých, okolní příroda
- sledování přírodních jevů, životní podmínky
- ochrana přírody, živelné pohromy a ekologické katastrofy
- naše Země ve vesmíru

V. třída: VL, PČ, PŘ, TV, ČJ

- ČR v Evropě

- zdravý životní styl
- poznáváme rodný kraj
- ochrana živočichů a rostlin, význam botanických a zoologických zahrad
- rovnováha v přírodě, životní podmínky, globální problémy

II. stupeň

VI. třída: PŘ, F, Z, TV, ORV

- význam vody v našem kraji a pro naši planetu
- globální oteplování Země
- místní ekosystémy
- jedovaté látky ohrožující zdraví člověka
- turistika v našem kraji

VII. třída: PŘ, VV, PČ, Z, ORV

- okrasné dřeviny a rostliny cizích zemí
- alternativní energetické zdroje
- využití zemědělských ploch v našem kraji
- ochrana zdrojů vody
- průmyslová hnojiva a ekologické potraviny
- doprava a její působení na životní prostředí
- ochrana přírody, chráněná území ČR

VIII. třída: PŘ, F, CH, ORV

- výroba a úspora energie a působení na životní prostředí a člověka
- recyklace elektroodpadu
- ochrana rostlin před škůdci, likvidace plevelů
- užívání pesticidů, insekticidů a jejich způsob aplikace
- narušování ozonové vrstvy
- péče o zdraví
- používání desinfekčních, čistících a kosmetických prostředků

IX. třída: PŘ, F, CH, ORV, Z

- vztah člověka k prostředí
- nerostné suroviny v našem kraji i v celé ČR a jejich využití
- chráněná území
- činnost tekoucí vody a její využití v našem kraji
- přírodní katastrofy a jejich nebezpečí
- chemické látky, paliva, radioaktivní látky- znalost varovných signálů a značek
- kyselá dešť

Časový plán na školní rok 2021 / 2022

Aktivity zaměřené na EVVO

Září

- přihlášení dětí do zájmových kroužků
- podzimní práce a úklid školního pozemku
- vycházky – pozorování přírody a životního prostředí (I., II. stupeň + družina)
- výlet – Pražský hrad (V. – VI. ročník)

Říjen

- péče o okolí školy a podzimní úklid (hrabání listí – význam)
- sběr žaludů, kaštanů a jiných přírodnin - jejich využití ve vyučování
- pozorování proměn podzimní krajiny v okolí školy
- poznávání živočichů
- příprava na Biologickou olympiádu (sběr přírodnin)
- turistický výlet – 7. ročník (Jeseníky)

Listopad

- péče o okrasné keře

- pozorování proměn podzimní krajiny v okolí školy
- poznávání živočichů
- výrobky z přírodnin určené na školní vánoční trhy
- soutěž – Mladý chemik (školní kolo), Přírodovědný klokan
- práce a odevzdání aktuálního úkolu – Recyklohraní
- Projektový den – Ekocentrum Vlašim (spojení environmentální a polytechnické výchovy – V. ročník)

Prosinec

- co dělá les v zimě (přikrmování zvířat a ptáků)
- poznávání živočichů
- pozorování zimní krajiny v okolí školy
- výrobky z přírodnin – vánoční výzdoba tříd
- aktivity v rámci dlouhodobých projektů

Leden

- aktivity v rámci dlouhodobých projektů
- pozorování zimní krajiny v okolí školy
- poznávání živočichů – ptáci na krmítku
- lyžařský výcvik 7. a 8.ročník (Jizerské hory)

Únor

- aktivity v rámci dlouhodobých projektů
- poznávání živočichů – ptáci na krmítku
- soutěž – Biologická olympiáda (školní kolo), Zeměpisná olympiáda

Březen

- Den vody
- aktivity v rámci dlouhodobých projektů
- proměny v přírodě – jaro
- poznávání květin a stromů

Duben

- Den Země
- práce na školní zahradě
- poznávání květin a stromů
- úklid venkovního areálu školy
- aktivity v rámci dlouhodobých projektů

Květen

- Den boje proti rakovině 14. 5.
- práce na školní zahradě
- poznávání květin a stromů
- ornitologická exkurze (odchyt a kroužkování ptáků), exkurze – ZOO Praha/ Zoo Tábor
- exkurze Geopark Říčany

Červen

- dětský den – branná výchova, orientační běh v lese
- školní výlety zaměřené na poznávání naší vlasti, přírodovědné a turistické zaměření
- sběr papíru
- dlouhodobé ekologické projekty
- práce na školní zahradě

Průběžné aktivity v průběhu školního roku:

- celostátní soutěž Recyklohraní
- průběžný sběr elektrozařízení a baterií do speciálních nádob umístěných v budově školy
- úklid okolí silnic Netvořic a úklid okolí školy
- ovoce a mléko do škol
- třídění odpadu v budově školy

- odchov myší zebrovaných, chov akvarijských rybiček a strašilek – zapojení žáků do chovu
- využití areálu školy k výuce napříč všemi předměty („mobilní venkovní učebna“ – podsedáky)

IX. Hodnocení (evaluace) za školní rok 2020/2021

Ve školním roce 2020/2021 jsme se zaměřili vzhledem k probíhající distanční výuce především na tyto akce:

- environmentální vzdělávání v oblasti ornitologie – projekt ORNITA (ptačí budky, ptačí pítka, změna v chování ptačích druhů v důsledku globálního oteplování),
- popularizace přírodních věd – využití akce AV – přednáška odborníka v rámci online hodin (Meteorologický ústav AV – ozónová vrstva), ČEZ – jaderná elektrárna Temelín – virtuální prohlídka + přednáška, Den ptactva – soutěž ZOO Jihlava (online úniková hra s ptačí tematikou)
- popularizace činnosti a funkce zoologických zahrad – online program ZOO Praha,
- dále třídění odpadu, péče o zeleň v okolí školy a o školní pozemek – po návratu z distanční výuky.

Naše škola dále pokračovala v celostátní soutěži Recyklohraní, ale vzhledem k náročnosti distanční výuky se naše škola zajímala o soutěž pouze okrajově. Soutěž bude pokračovat i ve školním roce 2021/2022 a hodláme se více aktivně zapojovat.

Škola kontinuálně vzdělává žáky v oblasti třídění a recyklace odpadů a umožňuje jim odevzdávat vysloužilé baterie a drobná elektrozařízení do speciálních nádob umístěných v prostorách školy.

V rámci vzdělávání v oblasti třídění odpadů se škola v minulosti opakovaně zapojovala do programu Tonda Obal na cestách. Do budoucna plánujeme projekt zopakovat, tak aby si žáci osvojili správné návyky a věděli na co si dávat při třídění odpadu pozor.

Akce zaměřené na vzdělávání probíhali během celého roku a jsou zdokumentovány na webových stránkách školy.

Sběr starého papíru byl opět organizován ve spolupráci s pedagogickým sborem a zapojily se do něj všechny třídy.

XI. Pravidla evaluace:

Cíle stanovené v dlouhodobém a ročním plánu environmentální výchovy budou vyhodnocovány takto:

1. Školní koordinátor environmentální výchovy bude vyhodnocovat:
  - *dlouhodobý plán environmentální výchovy* – písemně po pěti letech od doby vzniku a platnosti dokumentu
  - *roční plán environmentální výchovy* – na konci školního roku a k termínu konání pedagogické rady
2. Jednotliví vyučující a školní koordinátor environmentální výchovy budou vyhodnocovat:
  - *projektové dny* – písemně zpracovaný návrh, průběh a vyhodnocení projektového dne, doplněný o fotodokumentaci
  - *různé akce pořádané v průběhu školního roku, které budou souviset s environmentální výchovou* (např. besedy, rozhovory, exkurze aj.) – písemně nebo fotodokumentací o průběhu a hodnocení dané akce na internetových stránkách školy.

Zpracováno: 28. 8. 2010

Aktualizováno: 01. 09. 2021